

TÆNKETANK DANMARK - DEN FÆLLES SKOLE

INDHOLD

- Et fælles professionsideal?
- Folkeskolen - et fællesskab
- Brev til den nye minister
- Vi svarer på Antorinis spørgsmål
- Program for landsmødet

Udarbejdet af:

Inger Nøddekær, Sussi Maale og Thomas Steffin

Ansvarshavende:

Guy Rubaudo og Niels Brockenhuus

Kontakt: Se www.taenketankdanmark.dk

Layout: Lise Bernt Hansen

Næste nyhedsbrev: Vinter 2016

Fælles professionsideal – fra professionsideal til kerneopgave???

Bestyrelsen har i foråret arbejdet med begrebet ”Fælles professionsideal”.

Niels Brockenhuus havde på sidste landsmøde et oplæg, omhandlende dette professionsideal.

Vi har i bestyrelsen haft mange drøftelser vedrørende betydningen af idealet, og er kommet frem til, at vi vil forsøge at italesætte det fra en anden vinkel.

Derfor arbejder vi nu med et fokus på den kerneopgave, der ligger i folkeskolen, og som skal opfyldes af de forskellige professioner som arbejder i denne.

Kerneopgaven skal løses, og professionerne skal om nogen spille endnu bedre sammen til en ny fælles dagsorden for den ny ”fælles skole”.

Folkeskolen - et fællesskab

v/ Niels Brockenhuus, Bestyrelsen

Fællesskabet om folkeskolen er sat under pres på flere fronter. At holde sammen på fællesskabet, som kendetegner folkets skoles betydning for samfundet, og som er et grundelement i skolens udvikling samt som samfundets grundsten.

Skolereformen år to er sat i gang. Alle er blevet et år klogere i forhold til planlægning, rammer og arbejdstidsaftaler. I pressen er det debatten om de lange skoledage, der får den nye regering til at ryste på hånden – er kl.16 for sent at få fri? Men er det den lange skoledag,

Det kræver *ekstra fokus på kerneopgaven*, og et øget fokus på de professioner, som skal løfte denne. Ikke som et fælles professionsideal, men med *fokus på samspillet mellem flere professioner*.

Hvordan smelter disse fagligheder endnu mere sammen uden at blive ens, hvor styrken i professionens forskellighed bevares, og samtidig styrker samspillet mellem de forskellige professioner?

Derfor har vi på det kommende Landsmøde valgt at sætte fokus på kerneopgaven i den fælles skole. (Se programmet for Landsmødet sidst i dette Nyhedsbrev!)

der er interessant at diskutere eller burde fokus ligge på indholdet af skoledagen? Hvis jeg som elev oplevede en skoledag fra 8 til 16 med moduler af 45 minutter, hvor indholdet var defineret ved klassisk skoletænkning, ville selv en dag til klokken 13 være for lang.

Hvis jeg derimod mødte en varieret skoledag, hvor bevægelse, faglig træning samt personlig og social udvikling styret af kompetente voksne forførte mig til at blive et demokratisk, socialt individ med evne til at

Fokus på indhold frem for tid!

træffe kompetente valg, samt indgå i udfordrende og skabende processer med andre, hvor både det legende og fordybelsen var grundstenen, blev jeg gerne i skole til kl.17 og 19. Så hvorfor er der en debat, der tager udgangspunkt i det første?

Hvem iscenesætter en interesse for at diskutere *tid frem for indhold*? Hvem kan have en interesse i at flytte fokus fra skolereformens intentioner og formålsparagraffens målsætning?

Det er op til hver især at vurdere dette interessefelt's aktører. Jeg mener, indholdet i folkeskolen defineres af rammerne i lovgivning og reform, men udfyldes i dagligdagen af de professionelle ledere, lærere og pædagoger, som kan løfte intentionerne gennem faglige reflekterede valg. Det betyder, at det indhold, der skal være, og som skal gøre de "lange" skoledage mere varierede, bør tage udgangspunkt i målsætningen i loven, elevernes oplevelse og de enkelte professioners ønske om at gøre det varieret, hellere end debatten om hvorvidt rammerne er forkerte.

På samme måde har jeg en refleksion over præstationer i skolen. Alle børn skal lære mere, undervisningen skal være læringsmålsstyret, der er krav til optagelsen på ungdomsuddannelser og karakteren skal op. *Fokus på præstation* i et anglosaksisk perspektiv - curriculum-tænkning?

Så refleksionen er:

- Hvad gør det ved vores dobbelte perspektiv i formålsparagraffen i folkeskoleloven, som både består af uddannelse og dannelse?
- Det demokratiske, kreative menneske med alsidig udvikling, sociale kompetencer og virkelyst tabes det i jagten på mere læring og højere karaktere?
- Forykkes balancen mellem dannelse og uddannelse, rykkes grænsen for fællesskab og individ?

- Betyder optagethed af præstation, som det bærende element i livsmuligheder, at anerkendelsen af kompetencer, der ligger indenfor fællesskabets og demokratiets grænser, nedprioriteres?
- Hvis denne balance forrykkes, vil det så skabe følgevirkninger i vores samfund, som vi ikke kan overskue på nuværende tidspunkt?
- Medfører det en individualisering, hvor samfundshierarkiet dannes gennem præstationer og karakterer. Et samfundshierarki, hvor den individuelle præstation står over fællesskabets værdi?

Det nemme svar er, at dannelse og uddannelse er hinandens forudsætninger, at viden og trivsel går hånd i hånd. Men i dagligdagen og i planlægning af skoledagen, skoleåret og elevens udvikling, bør der i det enkelte team være refleksioner om, hvordan balancen er, hvad man forstår ved dannelse, og hvad man forstår ved uddannelse. Man bør i det enkelte team arbejde med denne balance og bør jævnligt tage formålsparagraffen op på teammøder. Først når man drøfter dette kerneelement i folkeskolen, forstår man omfanget af opgaven og betydningen.

Fællesskabet i folkeskolen baserer sig grundlæggende på den ideelle forestilling om inklusion:

At alle har ret til at føle sig som en aktiv del af et fællesskab.

At være inkluderet i fællesskabet handler således ikke om, at "mærkelige" børn skal på tålt ophold hos de "normale" børn, men at et fællesskab består af dem, der er der og deres oplevelse af at kunne bidrage til fællesskabet.

Hvis det er grundforudsætningen for folkets skole, at det er *for hele folket*, bliver vi således nødt til at tage inklusionsdebatten alvorlig i et samfundsperspektiv og ikke som en 95% målsætning, der løses gennem

Fokus på både uddannelse og dannelse.

Alle har ret til at føle sig som en aktiv del af et fællesskab.

Invitation til den nye minister til samarbejde

tekniske korrektioner ved nedlæggelse af specialpladser og debatter om, hvor mange "forstyrrende" elever en klasse kan rumme.

Fællesskab bliver stærkt af ønsket om at ville have andre med, på samme måde som fælleskab bliver stærkt af at holde sammen mod dem, man ikke vil have med. Spørgsmålet er derfor om folkeskolen vælger et stærkt fællesskab ved at holde sammen mod dem, vi ikke vil have med eller et stærkt fælles-

skab gennem ønsket om at ville have alle med?

De tre ovenstående vinkler på folkeskolen - et fællesskab overvejelser, tanker, refleksioner, som jeg har. De udspringer af et grundlæggende ønske om at passe på, udvikle og styrke vores folkeskole. En folkeskole, der er et kerneelement i vores samfund, en folkeskole i formålsparagraffens ånd. En fællesskabets folkeskole.

Brev til den nye minister.

Til Børn, Undervisning og Ligestillingsminister Ellen Trane Nørby og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

Kære Ellen Trane Nørby

Børns læring.

Velkommen som ny minister for Børn, Undervisning og Ligestilling. "Tænketank Danmark – den fælles skole" er en national tænketank med 37 medlemskommuner på tværs af landet. Vi samarbejder bredt med interessenter, kommuner, fagforeninger, erhvervsliv mm. Vores formål er at bidrage til en udvikling af folkeskolen – den fælles folkeskole. En folkeskole med et tværfagligt samarbejde, der tager udgangspunkt i opgaven med barnet.

Vi vil meget gerne bidrage til udviklingen af folkeskoleområdet og i samarbejde med undervisningsministeriet skabe, videreudvikle og sikre, at den danske folkeskole fortsat er den velfærdsinstitution, det kulturelle samlingspunkt samt dannelsessted, som er fundamentet i vores demokrati.

Vi håber derfor, at du som undervisningsminister vil tage imod vores tilbud om et samarbejde samt bruge Tænketanken som en sparringspartner, der er uafhængig af fagforeninger, partipolitiske samt økonomiske interesser. Vores medlemmer er skolechefer, skoleledelser og konsulenter på området. Vi stiller os også til rådighed for at deltage i Rådet for

Vi ser frem til at kunne fortsætte det gode samarbejde, som vi har haft med den afgående minister og undervisningsministeriet.

På vores landsmøde d. 17 april 2015 deltog forhenværende undervisningsminister Christine Antorini. Vi havde inviteret Christine Antorini samt fremsendt konkrete spørgsmål, vi gerne ville udfordres med. Disse spørgsmål fik vi besvaret og drøftet på mødet med ministeren.

Daværende undervisningsminister stillede os ligeledes og efter aftale fire spørgsmål, som hun ønskede, Tænketanken skulle drøfte og komme med svar på.

Vi har på nedenstående sider kort formuleret svarene og uddyber gerne vores tanker og ideer såfremt Undervisningsministeren ønsker det.

Med venlig hilsen
Tænketank Danmark – den fælles skole

På vegne af bestyrelsen
Guy Rubaudo bkfgru@gladsaxe.dk
Niels Brockenhuus niebro@gladsaxe.dk 30518054

Tænk tankens svar og highlights på Christine Antorinis spørgsmål vedrørende praksis.

Vores svar på undervisningsminister Christine Antorinis spørgsmål.

Bestyrelsen har samlet arbejdet fra sidste Landsmøde til ovenstående svar til undervisningsministeren. Som man også kan læse ud af svarene er der mange indfaldsvinkler til arbejdet med det enkelte spørgsmål, ligesom det enkelte svar indeholder mange arbejdsopgaver og indsatser. Vi har derfor i bestyrelsen fortsat debatten i forlængelse af landsmødet for at prioritere, hvor vi synes, de første indsatser og vigtigste pointer er. Dette kan selvfølgelig altid udfordres - udfordres af vores forskellige kontekster, vores faglighed, og hvad vi brænder mest for. I bestyrelsen mener vi, at det er centralt at sætte spot på enkelte temaer for hvert spørgsmål for at kunne fremme den fælles folkeskole. Vi ønsker derfor at highligte følgende pointer, under hvert af de fire svar til undervisningsministeren.

Spørgsmål 1:

Hvordan understøtter kommunerne og skolerne bedst arbejdet med lektiehjælp og faglig fordybelse, understøttende undervisning, bevægelse og åben skole, og hvad kan vi gøre fra centralt hold for at understøtte jer bedst muligt?

Kommunerne og skolerne understøtter bedst arbejdet med lektiehjælp og faglig fordybelse, understøttende undervisning, bevægelse og åben skole ved at arbejde med intentionerne og målsætningerne i lovgivningen, samt den politiske beslutning og ikke fortabe sig i skema-tekniske forhindringer, eller hvordan man traditionelt har tænkt undervisning (1 lærer, 1 klasse, 1 lektion). Det er den varierede skoledag, der gør forskellen. På samme måde lægger udviklingen op til, at kommunerne og skolerne i fællesskab skal forenkle og oversætte folkeskolereformen til praksis.

Vi mener, at den bedste vej til at opnå disse forandringer er gennem

tværfagligt samarbejde samt samarbejde på tværs af forvaltninger og skoler. Netop dette samarbejde, hvor man bliver konstruktive kritiske sparringspartnere for hinanden i praksis, vil skabe den udvikling. Det er både lærere og pædagoger samt forvaltning, der skal sparre på tværs af fagområder. Der bør være obligatorisk fælles forberedelse både på team, skole og kommunalt niveau. Fra centralt hold understøttes de fire emner bedst gennem forenkling af målene, færre begrænsninger i planlægning og placering af timer samt videndelingsplatform, så de gode eksempler, læringsforløb med mere deles på tværs af landet. I forhold til begreberne bør der ændres i navnene, så de afspejler de formål, de har. Lektiehjælp bør kun hedde faglig fordybelse, ligesom understøttende undervisning ikke bør læne sig op af undervisningsbegrebet, da det afstedkommer en forforståelse af ramme og indhold. Understøttende undervisning er meget andet end dansk undervisning og bliver løst på mange måder rundt omkring i landet. I princippet kunne det blot være anderledes faglig fordybelse eller læringsforløbstid.

Vores highlight:

Vi ønsker at sætte fokus på ”den varierede skoledag”, både i indhold, i timer og dage. Hvis man kan folde den varierede skoledag ud i et fagligt perspektiv, kan man understøtte grundessensen af folkeskolereformens intention.

Spørgsmål 2:

Læringsmålsstyret undervisning: Hvordan fremmer vi en kultur på skolerne, der i endnu højere grad end tidligere er læringsmålsstyret og tager udgangspunkt i elevernes behov og forudsætninger?

Kulturen fremmes gennem forpligtende teamsamarbejde fulgt op af

Teamets forpligtelse til og forståelse af den fælles kerneopgave.

Inklusion bygger på et menneskesyn og et fælles sprog.

pædagogisk ledelse. Den pædagogiske ledelse skal være undersøgende på valg af metode og vejen til, at eleven når sine læringsmål. Der er for teamet en forpligtelse til at vælge metode og argumentere for, hvordan de når målene. Gennem forståelse for den fælles kerneopgave, professionsidealernes fællesmængde samt systematisk tilgang til læringsprogression understøttes den *målstyret læring*, som det burde hedde.

Læringsprogressionen tager udgangspunkt i den enkelte elevs kompetencer, og gennem udviklingsamtaler med eleven skabes der forudsætninger for, at eleven forstår sine mål og derved kan arbejde koncentreret med dem. Progression opnås ved, at den enkelte elev bliver dygtigere ikke ved at et gennemsnit måles.

Det er efter vores opfattelse gennem *pædagogisk ledelse*, at man fremmer en kultur om samarbejde omkring den enkelte elevs læringsprogression ved at understøtte de tværfaglige team, så de udfordrer hinanden.

Vores highlight:

De to indsatsområder, der understøtter udviklingen af den fælles folkeskole og den læringsmålsstyret undervisning, er ”forpligtende teamsamarbejde” og ”pædagogisk ledelse”. Med udfoldelsen af disse to begreber i praksis vil der være tale om reel forandringsproces af skolen.

Spørgsmål 3:

Hvordan understøtter Undervisningsministeriet såvel som kommunerne og skolerne bedst lærernes og pædagogerne arbejde med velfungerende inklusion?

Undervisningsministeriet, kommunerne og skolernes arbejde med inklusion understøttes bedst gennem en fælles forståelse af inklusion. En forståelse af, at inklusion ikke retter sig mod de få, der er udenfor fællesskabet, men det er et menneskesyn, der sikrer, at alle er en del af et

kvalitativt læringsfællesskab. Dette læringsfællesskab skabes gennem praksisnær kompetenceudvikling af pædagoger og lærere samt deling af viden. Et fælles sprog, der tager udgangspunkt i et menneskesyn og en fælles opgave omkring barnet og gruppen af børn, man har ansvaret for. Det betyder, at den økonomiske ramme og de økonomiske målinger ikke tager udgangspunkt i at skabe et større råderum eller besparelser, men tager udgangspunkt i, at pengene følger opgaven. Mangfoldighed er en ressource og netop håndteringen og udnyttelsen af mangfoldigheden i det faglige og daglige arbejde i klassen, gruppen, skolen og timerne er centralt. Udnyttelse forstås som den energi og udviklingspotentiale, der ligger i, at vi er forskellige. Inklusion er på samme måde betinget af samarbejde med forældre, men også kultur- og forståelsesarbejde med forældrene. Både i samarbejdet på skolerne, kommunerne, undervisningsministeriet og forældrene er det fælles sprog vedrørende inklusion centralt. Det er således undervisningsministeriets fornemmeste opgave ikke at italesætte inklusion som noget, der er for de få, der skal noget andet, men at det handler om alles ret til at indgå i fællesskab og opleve sig selv som en del af et fællesskab. Grunduddannelserne for lærere og pædagoger skal komplimentere hinanden og bidrage til den fælles forståelse af det kvalitative læringsfællesskab og alles ret til at være en del af et fællesskab – at være inkluderet.

Undervisningsministeriet har på samme måde i forhandlingerne med kommunerne og samarbejdet med de øvrige ministerier en opgave med, at fx økonomiske eller socialpolitiske dagsordner ikke dominerer det grundlæggende perspektiv - at alle har ret til at være og opleve sig som en del af et fællesskab. Inklusion er således ikke rettet mod bestemte grupperinger, diagnoser eller balancering af økonomi.

Tydelige fællesmål 0-18 år - hvad er målsætningen for den 18 årige?

Vores highlight:

”De gennemgående læringsmål 0 – 18 år” er centrale, da helhedsperspektivet i børn og unges liv er afgørende for inklusionens succes. Læringsmålene rummer således et større perspektiv end de fagrelaterede læringsmål.

Spørgsmål 4:

Overgange: Hvordan sikrer vi en sammenhængende indsats på tværs af dagtilbud, folkeskole og ungdomsuddannelser?

Tydelige fælles mål i et 0 til 18 års perspektiv, som sætter en ramme for de fagprofessionelles arbejde med børn og unge. Det betyder, at man kender målsætningen for den 18 årige, når man arbejder med såvel de små børn som med de store. Dette for at få en forståelse for læring og forebyggende arbejde for de 0 til 6 årige. Denne tværfaglige systematiske tilgang til viden om barnets historie og læringsprogression er fundamentet i forståelsen af overgangenes indhold og vigtighed. Overgangene skal tænkes i et sammenhængende forløb og ikke som brud mellem isolerede perioder i børns liv. I et livsforløb er skift eller overgange tekniske konstruktioner, som systemet har produceret. Det betyder, at fagprofessionelle, kommuner og ministerier skal arbejde for en fælles forståelse i et livs- og læringsforløb således, at den fælles målsætning om at alle unge skal blive så dygtige, som de kan, samt være demokratiske og frie medborgere, kan indfries. Både lærere og pædagoger skal gennem deres komplimenterende tværfaglige samarbejde skabe den sammenhæng, der skal være i børns liv, hvor det enkelte barns potentiale bliver forløst i samarbejde med barnet og forældrene.

Vores highlight:

Der skal skabes sammenhæng i indsatserne på tværs af dagtilbud, folkeskole og ungdomsuddannelser og det kræver ”fælles begrebsforståelse af inklusion og læringsfællesskaber”. På tværs af fagligheder og rammer i såvel institutioner som forvaltning vil begrebsforståelsen bidrage til en højere grad af fokus på den fælles kerneopgave.

Det skal Tænketanken arbejde videre med!

Disse fire highlights er bestyrelsens holdning til de prioriterede indsatser, der vil være de bedste ”hjælpere” i forhold til implementering af skole-reformen samt udviklingen af den fælles skole. Vi håber således, at medlemmerne i Tænketank Danmark – den fælles skole på samme måde, i egen kommune og på tværs af kommuner, vil fortsætte diskussionen, debatten og udviklingen med udgangspunkt i disse fire highlights.

På vegne af bestyrelsen
Niels Brockenhuus
Guy Rubaudo
Simon Lauridsen

Oplægsholdere

Eva Thoft er arbejdsmiljø- og udviklingskonsulent i TeamArbejdsliv med særligt fokus på social kapital, organisering af arbejdsmiljøarbejdet, udvikling af metoder og kommunikation. Særligt fokus har ligget på, hvordan man kan organisere en arbejdsplads, der fungerer for ansatte, ledere og den samlede virksomhed. Det handler bl.a. om at skabe en forbindelse mellem dem, der udfører arbejdsopgaverne og dem, der lægger strategien. Derfor er kerneopgaven, og hvordan man skaber fælles forståelse af kerneopgaven, helt central.

Eva er medforfatter til bøgerne "Ledelse med Social capital", L & R Business, 2010 og "Hvidbog om Virksomhedens Sociale Kapital", Arbejdsmiljørådet 2008.

Anders Seneca er med uddannelse i statskundskab og antropologi optaget af, hvordan de mange flotte ord kan omsættes til handling. Fokus er på kerneopgavens forankring og forandring gennem mangeartede udviklingsprocesser, workshops og foredrag.

Anders er forfatter til bøgerne "Kend din kerneopgave" og "Hvad leder du efter" og har fokus på, hvordan medarbejdere bringes i spil som ressource frem for problem i forandringsprocessen. Foredraget tematiserer, hvordan kerneopgaven kan forankres og forandres i folkeskolen. Frem for at tænke ud af boksen er gevinsten stor, når vi i stedet for kigger ind i boksen og skaber fælles forståelse af, hvad vi sammen skal lykkes med. Det handler om den fælles motivation, som skaber afsæt for nytænkning af professionalisme, kvalitet og trivsel på arbejdspladsen.

Program for Landsmødet d.2.oktober 2015 i Brønderslev

Kerneopgaven i den fælles skole – kender vi den ?

Fredag den 2. oktober 2015 kl. 10.00 -15.00 Nordjyllands Idrætshøjskole, bevægelsessalen Parkvej 61, 9700 Brønderslev

Der er kommet en ny undervisningsminister, folkeskolereformen går ind i år 2, og rundt omkring i landet drøftes dagens længde, og måske diskuterer man indhold og arbejdet på tværs. Definitionsmagten i forhold til begreberne understøttende undervisning, anderledes skoledag, åben skole osv. er i spil hele tiden.

Derfor har vi på dette landsmøde valgt at sætte fokus på kerneopgaven i den fælles skole.

Vi arrangerer fælles bustransport fra Aalborg Lufthavn til Brønderslev med afgang fra lufthavnen ca. kl. 8.30. Retur med ankomst i Aalborg Lufthavn ca. kl. 16.15.

Tilmeldingsfrist tirsdag den 22.09.2015 til arrangementer@gladsaxe.dk med oplysninger om: Kommune - Deltagernavn(e) – Stilling.

Vi opfordrer til, at alle kommuner bruger deres 5 pladser.

Program:

- 09.30-10.00 Ankomst og morgenmad.
- 10.00-10.30 Orientering ved bestyrelsen.
- 10.30-12.30 Kerneopgaven, som styrende for arbejdet i den fælles skole baseret på viden og fælles debat.
Eva Thoft vil med en kombination af oplæg og proces kvalificere debatten om kerneopgaven.
- 12.30-13.30 Frokost og netværk
- 13.30-14.30 Kend din Kerneopgave
– Kerneopgaven kender vi alle - eller gør vi?
Anders Seneca vil med sit oplæg give billeder og perspektiver på kerneopgaven – et kerneopgave-boost at gå hjem på!
- 14.30-15.00 Afslutning på dagen og tak for i dag.

